

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

8. An Inquisitores eligendi debeant habere ætatem quadraginta annorum?
Et quid est dicendum de Inquisitoribus Hispaniæ, an sufficiat, vt attingant
ad annum trigesimum? Et notatur Commissarios ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et Potestate Inquisitorum. Ref. V. &c. 421

etiam ad verum voluntatem Regis insurgunt, ut patet ex dictis. Domini enim Inquisitores nunquam se extendunt ad aliquid faciendum, nisi id sibi competat de jure, seu de consuetudine, vel saltem exemplis non constet, hoc aliàs factum fuisse, quod comprehenditur, & conceditur à Regibus in illis verbis, [y en otra qualquier manera,] & in illis, [alli por derecho como por costumbre,] quæ omnia si aliqui scirent & considerarent non quidem contra DD. Inquisitores obmurmurarent, dicentes illos multa exercere, quod de jure facere non possunt, nam multa etiam licite faciunt, stante usu, & consuetudine, & ita hanc sententiam post hæc scripta tenet etiam Sousa in *aphorism. Inquisit. lib. 4. cap. 3. num. 5.* ubi ex quadam Bulla Pauli III. docet quod conceditur Inquisitoribus ut consuetudinem & aliis quibus quomodolibet utuntur.

RESOL. V.

An Inquisitores sub sint Legatis Summi Pontificis? Ex p. 4. tract. 8. Ref. 27.

§. 1. **A**D hoc dubium ita responder Antonius Sanctarellus de *hæresi cap. 40. dub. 5. n. 3. 1.* ubi sic asserit: Nota olim Legatum Sum. Pontificis habuisse jurisdictionem in Inquisitores, ut patet ex constit. Urbani IV. quam refert Locutus in *judiciali Inquisitorum, ver. Legatus, n. 2.* hodie verò sine speciali facultate Pontificis, vel supremæ Inquisitionis Rom. in rebus pertinentibus ad Officium S. Inquisitionis non solent Legati Pontificis se ingerere. Ita Sanctarellus.

RESOL. VI.

An Inquisitor Generalis possit ad libitum removere alios Inquisitores ab officio, vel de loco ad locum transferre? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 34.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam videtur docere Ludou. Molina de *just. tom. 5. tract. 5. disp. 28. n. 7.* Verum ego contrarium sentio, ex rationibus quas adducit Ferdinandus de Castro in *op. mor. tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct. 12. §. 2. n. 20.* nisi interveniat aliqua justa causa, quæ in ordine ad illos absolvendum erit ab officio. Prima, si non habent debitas condiciones. Secunda si superveniente infirmitate inhabiles ad officium exercendum, prout opus est, efficiuntur. Tertia, si in exercendo officio dolose delinquerent. Causa verò justa ad Inquisitores de loco ad locum transferendi erit. Prima quando Inquisitor est multum ad negotia aptus, & locus in quo manet, non requirit personam ita solertem, sicut indiget locus alter. Secunda, quando contra eum suscitata sint rixæ, & odia capitalia, quia processerunt contra nobiles, & insignes personas, unde trepidandum est de scandalo. Tertia quando non bene se habet cum Principibus, in quibus tamen duobus casibus posterioribus, si hæc contra Inquisitorem sint suscitata ob injusta causam, erit de meliori inquisitione providendum ne puniatur ubi non meretur. Et hæc omnia docet Michaël Zanardus in *direct. Theol. par. 2. c. 6. q. 9. & 19.* Vide etiam circa præsentem quæstionem Zecchi in *summ. tom. 1. tit. de fide cap. 11. n. 13.* Azor. *tom. 1. lib. 8. cap. 18. q. 9. & Pegnam in direct. Inquis. p. 3. q. 10. comm. 59.*

RESOL. VII.

An Inquisitores debeant esse magis Theologi, quam jurisperiti? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 52.
Tom. V.

§. 1. **T**heologos esse debere docet Michaël Zanardus in *direct. Theol. par. 2. cap. 6. quæst. 12.* quia, ait, ipse, ad eos spectat de propositionibus ac factis hæreticis judicare; processum vero formare, testes examinare, & de causa judicare simul cum petito Notario fiscali & suis Consultoribus. possunt explere Ita idem, & ante illum Pegna in *direct. Inquis. part. 3. comment. 50.*

2. Verum mihi contraria sententia magis placet, quia Inquisitores in causis fidei plura ut Jurisperiti, quàm ut Theologi efficere debent, ut per experientiam patet, ergo, &c. Vnde Iacobus Simanca in *instit. Cathol. tit. 41. num. 3.* testatur experientia jam olim in Hispania fuisse comperit, longè utilius & commodius esse ut Inquisitores eligantur Jurisperiti, quàm Theologi, quidquid Theologaster ille deliret Ocham. Ita Simanca & post illum Sigismundus Secacia de *judiciis, lib. 1. cap. 87. num. 10.* ubi ex multis rationibus probat, Inquisitores magis Jurisperitos, quàm Theologos eligendos esse.

RESOL. VIII.

An Inquisitores eligendi debeant habere ætatem quadraginta annorum?

Et quid est dicendum de Inquisitoribus Hispania, an sufficiat, ut attingant annum trigessimum?

Et notatur Commissarios Inquisitorum sufficere annum trigessimum attingere? Ex part. 4. tract. 8. Ref. 54.

§. 1. **A**ffirmativè respondendum est stando in jure communi, nam ita decernitur in *Clem. nolentes de hæresi.* Vnde si eligerentur in alia minori ætate, electio esset nulla, ut observat glossa in *d. Clem. ver. committi, & ibi Anchutanus n. 2. & Zabarella n. 3.* & ita hanc sententiam tenet Moscosus de *majest. milit. Eccl. lib. 1. part. 1. cap. 11.* Homobonus de Bonis in *tract. de statibus, p. 1. c. 8. & alij communiter.*

2. Verum his non obstantibus, ut optimè observat Antonius Sanctarellus *tract. de hæresi, cap. 40. dub. 1. n. 6. & Zanardus in direct. Theol. par. 1. cap. 6. q. 12.* cum hoc tempore Inquisitores creantur ab Eminentiſſimis Cardinalibus Sanctæ Inquisitionis Romanæ, non videtur valde curandum, an quadragessimum ætatis annum atigerint, quia eliguntur de scientia Sum. Pontif. à quo si in quacunque ætate eligantur Inquisitores, valet eorum electio, etiam ignorante Pontifice ætatem, ut observat Farin. de *hæresi q. 86. n. 51.* Sed quid dicendum de Inquisitoribus Hispaniæ. Dico igitur quod Inquisitores qui creantur à Generali Inquisitore Hispaniarum ex privilegio Summi Pontificis, sufficit ut attingant annum trigessimum, ut observat Zanardus *ubi sup. & ante illum docuerat Iacob. Simanca in cathol. instit. tit. 34. n. 12. Rojas singul. 106. n. 7. & alij.*

3. Notandum est tamen hic obiter commissarios Inquisitorum sufficere annum trigessimum attingere, & ita docet Molina *tom. 5. tract. 5. disp. 28. n. 23.* Azorius *tom. 1. lib. 8. cap. 18. q. 4.* Pegna in *direct. Inquis. par. 3. comm. 61. & 65.* quidquid in contrarium asserat glossa, & Io. Andreas in *d. Clem. 1. de hæresi.*

RESOL. IX.

An Inquisitores possint procedere contra Papam in hæresi deprehensum?

Vel an hæc cognitio spectet ad Generale Concilium? Ex p. 4. tract. 8. Ref. 58.

§. 1. **H**oc dubium movet Michaël Zanardus in *direct. Theol. p. 2. cap. 6. q. 20. & ad illud negativè*